

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11156/23

ECOFIN 680
UEM 214
SOC 505
EMPL 356
COMPET 700
ENV 779
EDUC 292
RECH 324
ENER 415
JAI 927
GENDER 156
ANTIDISCRIM 150
JEUN 194
SAN 431

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 9850/1/23 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 624 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Slovėnijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Slovėnijos stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 624 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvarstė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl Slovėnijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Slovėnijos stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241², kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemone prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011³ taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Slovėnija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika. Nuodugnios apžvalgos kaip tokios atlikti nereikės. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Slovėnijos 2023 m. biudžeto plano projekto. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2023 m. Rekomendacija dėl euro zonos) ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukrėtimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „*Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.*“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;
- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negražintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

- (7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiesiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Slovėnija Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 28 d. Taryba priėmė įgyvendinimo sprendimą dėl Slovėnijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Slovėnija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

⁶ Dok. ST 10612/2021 INIT; dok. ST 10612/2021 ADD 1.

- (10) 2023 m. balandžio 14 d. Slovėnija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o 2023 m. balandžio 26 d., pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Slovėnijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Slovėnijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Slovėnijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Slovėnijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

- (12) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Slovėnijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 4,6 % BVP 2021 m. iki 3,0 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 74,5 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 69,9 % 2022 m. pabaigoje. 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Slovėnijos biudžeto būklė, nes planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2023 m. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Vadovaudamasi 2023 m. kovo 8 d. komunikatu, Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų. Savo ruožtu Komisija konstatavo, kad, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Slovėnija turėtų į tai atsižvelgti vykdydama savo 2023 m. biudžetą ir rengdama 2024 m. biudžeto plano projektą;
- (13) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamos mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė laikiną elektros energijai, dujoms, nuotoliniam šildymui ir malkinei medienai taikomo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sumažinimą, taip pat akcizų kurui, dujoms bei elektros energijai sumažinimą ir kurui taikomo CO₂ mokesčio sumažinimą; o tokios išlaidas didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė du mėnesius padidintą išmoką vaikui, išmoką už energiją socialiai pažeidžiamiesiems asmenims ir sumokėtomis kainomis, palyginti su 2021 m., grindžiamas subsidijas įmonėms. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarė 1,0 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudarė 0,1 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinių priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 1,0 % BVP, palyginti su 4,1 % 2021 m.;

- (14) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Slovėnijai 2022 m.⁷ išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- (15) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ buvo remiamojo pobūdžio (1,2 % BVP), kaip rekomendavo Taryba. Kaip rekomendavo Taryba, Slovėnija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 0,7 % BVP (2021 m. – 0,8 %). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turėjo 0,7 procentinio punkto skatinamąjį poveikį fiskalinės politikos kryptčiai⁹. Todėl Slovėnija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,4 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis apėmė fiskalinės politikos priemonių, kurių imtasi siekiant sumažinti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį, papildomą poveikį (1,0 % BVP papildomos grynosios biudžeto išlaidos), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP). Todėl Slovėnija pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Slovėnijos stabilumo programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 116).

⁸ Fiskalinės politikos krypttis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negražintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (16) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra palankesnis nei Komisijos 2023 m. pavasario prognozė dėl 2023 m., o vėlesniu laikotarpiu ją atitinka. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 1,8 %, o 2024 m. – 2,5 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus mažesnis – 1,2 %, o 2024 m. – 2,2 %, daugiausia dėl mažesnio grynojo eksporto poveikio augimui;
- (17) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficito santykis padidės iki 4,1 % BVP. 2023 m. padidėjimas daugiausia atspindi didesnes viešąsias investicijas dėl ankstesnės 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos lėšų įsisavinimo laikotarpio pabaigos ir dideles subsidijas. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 69,9 % 2022 m. pabaigoje iki 68,9 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 3,7 % BVP. Tai yra mažesnis nei 2023 m. stabilumo programoje numatytas deficitas, daugiausia dėl mažesnių viešųjų investicijų, nes įsisavinimo pajėgumai riboti, ir mažesnio su energija susijusių subsidijų ir priemonių, priimtų siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį, panaudojimo. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP panašus: 69,1 % 2023 m. pabaigoje;

(18) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės politikos priemonės, kurių imtasi siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m. (visų pirma laikinas elektros energijai, dujoms, nuotoliniam šildymui ir malkinei medienai taikomo PVM sumažinimas, taip pat akcizų kurui, dujoms bei elektros energijai sumažinimas ir kurui taikomo CO₂ mokesčio sumažinimas), ir naujos priemonės, pavyzdžiui, nauja ir didesnė sumokėtomis kainomis, palyginti su 2021 m., grindžiama subsidijų įmonėms sistema ir kompensacijos elektros energijos ir gamtinių dujų skirstytojams, tiekiantiems elektros energiją ir gamtines dujas vartotojams (pavyzdžiui, namų ūkiams ar mažosioms ir vidutinėms įmonėms), kurių elektros energijos ir gamtinių dujų kainoms taikomos vyriausybės nustatytos viršutinės kainų ribos. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,9 % BVP¹⁰. Neatrodė, kad 2023 m. dauguma priemonių būtų orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra visiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹¹, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,6 % BVP 2022 m.). Galiausiai tikimasi, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus naudingas laipsniškas su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių (apskaičiuota, kad jos sudarė 1,0 % BVP) panaikinimas.

¹⁰ Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹¹ 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Slovėnijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Slovėnijos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 197).

- (19) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Slovėnijai imtis veiksmų užtikrinti, kad 2023 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį¹², atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Slovėnija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Slovėnijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹² Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Slovėnijos potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos kryptčiai įvertinti, vidutinės trukmės laikotarpiu (10 metų vidurkis) nominaliąja verte bus 10,1 %.

(20) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus skatinamoji (–1,2 % BVP). Ir prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (–1,2 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,3 % BVP. Taip yra nepaisant 0,5 % BVP tikslinių paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie yra labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, mažesnių išlaidų. Todėl nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynujų pirminių einamųjų išlaidų skatinamojo poveikio nelemia tikslinė parama namų ūkiams ir įmonėms, kurie yra labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Ekspansinį nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimą skatina didesnės subsidijos (kurios apima energetikos priemones) ir padidėjusios viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidos. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 1,6 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,1 procentinio punkto¹³. Todėl Slovėnija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Ji planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pavyzdžiui, investicijas geležinkelių infrastruktūrą, potvynių prevenciją, sveikatos sektorių ir mokslinius tyrimus ir inovacijas, kurios finansuojama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹³ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

- (21) 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,8 % BVP. 2024 m. sumažėjimas daugiausia atspindi mažesnes subsidijas po to, kai buvo atšauktos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti energijos kainų padidėjimo ekonominį poveikį, ir mažesnes viešąsias investicijas po to, kai 2023 m. baigsis ankstesnės daugiametės finansinės programos Sąjungos lėšų įsisavinimas. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje sumažės iki 66,5 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2,9 % BVP. Tai yra didesnis nei 2023 m. stabilumo programoje prognozuojamas deficitas, daugiausia dėl didesnių kompensacijų darbuotojams ir dėl socialinių išmokų. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP panašus: 66,6 % 2024 m. pabaigoje;
- (22) 2023 m. stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti visas energijos paramos priemones. Komisija taip pat daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės bus visiškai panaikintos. Tai grindžiama prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;

- (23) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁴. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės, Komisijos nuomone, 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,5 % BVP. Siekiant užtikrinti tokį pagerėjimą ir laikantis Komisijos metodikos, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimas¹⁵ 2024 m. neturėtų viršyti 5,5 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 0,9 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradėdant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Remiantis Komisijos skaičiavimais, dėl to grynujų pirminių išlaidų augimas būtų mažesnis nei rekomenduotas 2024 m. didžiausias augimo tempas. Be to, pagal Komisijos 2023 m. pavasario prognozę grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Jei tai būtų patvirtinta, būtų tikslinga 2024 m. sumažinti grynujų pirminių išlaidų augimą;
- (24) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 3,0 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas;

¹⁴ Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnis, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁵ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (25) remiantis 2023 m. stabilumo programa, valstybės investicijos turėtų sumažėti nuo 6,4 % BVP 2023 m. iki 5,5 % BVP 2024 m. Mažesnės investicijos atspindi mažesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir mažesnes bendras Sąjungos finansuojamas investicijas, tačiau didesnes investicijas pagal Priemonę. 2023 m. stabilumo programoje nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Tos reformos ir investicijos apima investicijas į geležinkelių infrastruktūrą, sveikatos sektorių, mokslinius tyrimus ir inovacijas ir žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų elementus, kurios yra įtrauktos ir į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;
- (26) 2023 m. stabilumo programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2026 m. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,2 % BVP 2025 m. ir iki 1,3 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas nuo 2024 m. iki 2023 m. stabilumo programos laikotarpio pabaigos išliks mažesnis nei 3 % BVP. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 66,5 % 2024 m. pabaigoje iki 63,5 % iki 2026 m. pabaigos;

- (27) numatoma, kad sveikatos priežiūros išlaidos 2019–2070 m. padidės 1,5 procentinio punkto BVP, o ilgalaikės priežiūros išlaidos iki 2055 m. padvigubės. Slovėnija susiduria su vidutine rizika fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu ir didele rizika ilguoju laikotarpiu, o ją lemia išlaidos, susijusios su visuomenės senėjimu. Pastaraisiais metais šalis pradėjo visapusiškas sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros reformas. Tačiau ilgalaikės priežiūros reformos įgyvendinimas atidėtas, o jos finansavimas vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais vis dar neužtikrinamas. Sveikatos priežiūros reformos planavimas taip pat rodo, kad ji bus įgyvendinama keliais etapais, daugiausia dėmesio skiriant galimybei naudotis kokybiškais paslaugomis ir socialinių teisių bei įtraukties gerinimui. Kadangi taip bus daromas dar didesnis spaudimas viešiesiems finansams, Slovėnijai bus labai svarbu pasiūlyti priemonių rinkinį, kuriuo būtų sukurta stabili pajamų bazė, kuri nepakenktų fiskaliniam balansui vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais;
- (28) 2022 m. gruodžio mėn. priimtais Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimais panaikinta dauguma ankstesnių 2022 m. kovo mėn. priimtų pakeitimų, kuriais buvo siekiama sumažinti darbo jėgos apmokestinimą ir kuriais būtų buvęs padarytas neigiamas poveikis biudžetui – iki 1,3 % BVP iki 2025 m. Palyginti su Sąjungos suvestiniu rodikliu, Slovėnijos mokesstinės pajamos (kaip BVP dalis) yra šiek tiek mažesnės, o kai kurie augimui palyginti palankūs mokesčiai taikomi nepakankamai. Slovėnija labai priklauso nuo darbo jėgos apmokestinimo: darbo jėgos mokesčių dalis bendrose mokesstinėse pajamose viršija bendrą Sąjungos rodiklį. Periodiniai nekilnojamojo turto mokesčiai Slovėnijoje yra palyginti maži (0,5 % BVP, palyginti su Sąjungos vidurkiu – 1,1 % BVP). Ekonomikos augimui palanki ir žalioji mokesčių reforma gali remti fiskalinį konsolidavimą ir tvarų augimą ilgesniu laikotarpiu. Tokia mokesčių reforma galėtų palengvinti perėjimą nuo darbo jėgos apmokestinimo didinant periodinių nekilnojamojo turto mokesčių dalį ir remti darbo vietų kūrimą poveikio klimatui neutralizavimo amžiuje ir kitose didesnės pridėtinės vertės pramonės šakose. Mažesni darbo jėgos mokesčiai taip pat paskatintų darbo jėgos pasiūlą, įskaitant kvalifikuotų darbuotojų ir užsienio darbuotojų pasiūlą;

- (29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Slovėnijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas jau įgyvendinamas, tačiau didėja įgyvendinimo vėlavimo rizika. Slovėnija pateikė vieną mokėjimo prašymą, atitinkantį 12 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tarpinių ir siektinų reikšmių, o bendra išmoka siekė maždaug 49,6 mln. EUR. Siekiant paspartinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą dabartinėmis sudėtingomis aplinkybėmis, būtina stiprinti Slovėnijos valdymo struktūrą ir administracinius gebėjimus, taip pat užtikrinti, kad būtini sprendimai būtų priimami nedelsiant. Tai visų pirma susiję su struktūrinėmis sveikatos priežiūros, ilgalaikės priežiūros ir pensijų reformomis. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priedėlyje ir papildomame naujame skyriuje „REPowerEU“ turėtų būti nustatytas realistiškas likusių mokėjimo prašymų tvarkaraštis, ir jie turėtų būti pateikti greitai, kad būtų išvengta tolesnio ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo vėlavimo ar trikdžių. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Slovėnijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;
- (30) 2022 m. Komisija patvirtino visus Slovėnijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Slovėnijoje būtų įgyvendinamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vyktų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;

(31) Slovėnija buvo faktiškai priklausoma nuo Rusijos – vienintelės gamtinių dujų tiekėjos į šalį, prieš Rusijai įsiveržiant į Ukrainą. Tačiau nuo 2023 m. Slovėnija sugebėjo užsitikrinti maždaug trečdalį gamtinių dujų tiekimo, jas importuodama iš Alžyro. Dujos vis dar atlieka svarbų vaidmenį Slovėnijos energijos rūšių derinyje (12 %) ir yra labai svarbus energijos šaltinis pramonei, taip pat kartu užtikrina lankstumą elektros energijos sektoriuje. Todėl reikėtų spartinti pramonės ir elektros energijos sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą sparčiau diegiant atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir energijos vartojimo efektyvumo priemones. Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane Slovėnija nusistatė 27 % tikslą – tai jos indėlis siekiant Sąjungos 2030 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslo. Ši dalis yra gerokai mažesnė, palyginti su 2030 metams nustatyta atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalimi (37 %), apskaičiuota remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999¹⁶ II priedu. 2021 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies bendrame galutiniame energijos suvartojime tikslą (25 %) Slovėnija pasiekė taikydama Sąjungos tarpvalstybinio bendradarbiavimo mechanizmą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2018/2001/ES¹⁷ (atliekant statistinius perdavimus). Leidimų išdavimo procedūros, taikomos atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginiams tinkle, tebėra kliūtis, daugiausia dėl sudėtingų ir ilgų aplinkosaugos procedūrų; ypač tai pasakytina apie vėjo jėgaines, kurių atveju procedūros gali trukti iki kelerių metų. Slovėnijai reikės gerokai padidinti savo atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslą atnaujintame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane, kad būtų atspindėti platesnio užmojo Sąjungos klimato ir energetikos tikslai, nustatyti pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinyje ir plane „REPowerEU“. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Slovėnijoje sumažėjo 14 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius penkerius metus, ir yra šiek tiek mažesnis už siektiną sumažinimo reikšmę (15 %). Slovėnija galėtų dėti daugiau pastangų, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/1369¹⁸.

¹⁶ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

¹⁷ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

¹⁸ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

(32) Slovėnijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane jau numatytos svarbios reformos ir investicijos, kuriomis siekiama: i) padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį bendrame galutiniame energijos suvartojime; ii) sudaryti palankesnes sąlygas prieigai prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos įrenginių elektros tinklo ir integracijai į jį; iii) gerinti energijos vartojimo efektyvumą ir didinti viešųjų pastatų renovaciją ir iv) sudaryti sąlygas diegti alternatyviųjų degalų infrastruktūrą. Nors ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos priemonės yra svarbus žingsnis įvairinant šaltinius ir atsisakant iškastinio kuro, būtų galima dėti daugiau pastangų siekiant paspartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą visuose sektoriuose. Tai galėtų apimti atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių diegimo prioritetinių sričių nustatymą, tolesnį leidimų išdavimo procedūrų supaprastinimą ir sutrumpinimą, tinklo stiprinimą ir bendro tinklo valdymo gerinimą (kad būtų galima prijungti daugiau, ypač žemos ir vidutinės įtampos, atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių). Tolesnis dėmesys visai netaršiam transportui ir infrastruktūrai padėtų toliau mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir priklausomybę nuo iškastinio kuro;

- (33) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtraukti į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Stiprinant gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos mokymą būtų galima didinti švietimo sistemos gebėjimą sėkmingai ugdyti besimokančių asmenų kompetenciją, reikalingą žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Remiantis pateiktais duomenimis, 2022 m. Slovėnijoje darbuotojų trūkumas buvo aktualus 66 profesijoms, kurioms reikalingi specialūs su žaliaja pertvarka susiję įgūdžiai ir kompetencijos. Laisvų darbo vietų lygis pakilo pagrindiniuose sektoriuose, pvz., statybos (nuo 3,5 % 2015 m. iki 7,0 % 2022 m.) ir gamybos (nuo 1,2 % 2015 m. iki 2,6 % 2022 m.), abiejuose sektoriuose 2022 m. Sąjungos vidurkį atitinkamai viršydamas 4,0 % ir 2,3 %;
- (34) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė¹⁹ atspindėta 1 rekomendacijoje;

¹⁹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

(35) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus, kadangi energijos kainų spaudimas mažėja; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais švelninamas perkamosios galios praradimas, kartu ribojant antrinį poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir spręsti įgūdžių trūkumo problemą; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad energijos parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas, ir v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Slovėnijai skirtomis 1, 2, 3 ir 3 rekomendacijomis prisidedama prie pirmos, antros ir trečios 2023 m. euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo,

REKOMENDUOJA Slovėnėjai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 5,5 %²⁰.

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinės trukmės fiskalinė būklė.

Užtikrinti ilgalaikį sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros sistemų fiskalinį tvarumą. Perbalansuoti mokestines pajamas taip, kad jos būtų iš daugiau augimui palankių ir tvarių šaltinių.

²⁰ Apskaičiuota, kad tai atitinka metinį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą bent 0,5 % BVP 2024 m., kaip aprašyta 23 konstatuojamojoje dalyje.

2. Užtikrinti veiksmingą valdymo struktūrą ir stiprinti administracinius gebėjimus, kad galėtų sparčiai ir tolygiai įgyvendinti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Kuo greičiau užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima skubiai pradėti jį įgyvendinti. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.
3. Toliau dėti pastangas siekiant įvairinti dujų importą ir mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro: spartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą, visų pirma toliau paprastinant ir trumpinant leidimų išdavimo procedūras, ir stiprinti elektros tinklą, taip pat gerinti jo valdymą, be kita ko, pasitelkiant skaitmenizaciją. Sparčiau įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo priemones, ypač pastatų sektoriuje, skatinti transporto sektoriaus elektrifikavimą ir dėti daugiau politikos pastangų suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė